

BERG 21

pondělí 13. září 2021

19:30

Savarin – bývalá jízdárna

CHIMÉRA

Misato Mochizuki Chimera [česká premiéra]
Anna Vtípilová The Whale Song [světová premiéra]
Misato Mochizuki Wise Water [česká premiéra]
Martin Klusák Kwaidan [světová premiéra]
... hudebně-scénická kompozice na motivy japonských strašidelných příběhů

John Kaizan Neptune – šakuhači, Annabelle Plum – zpěv, Roman Zotov – performer
Jan Komárek – light design, Viktorie Vášová – režie
Peter Vrábel – dirigent

Orchestr BERG

Jana Kubánková – housle, Kateřina Lískovcová – viola, Helena Velická – violoncello, Jan Kořínek – kontrabas, Jana Jarkovská – flétny, Zlata Vohryzková – klarinety, Hanuš Axmann – saxofony, Martin Pavluš – trubka, Štěpán Janoušek – trombón, Jana Vychodilová – klavír, Petr Hladík, Jakub Tengler, Tibor Adamský – bicí nástroje, Žaneta Vítová – akordeon [+ The Whale Song], Vlastislav Matoušek, Marek Kimei Matvija [+ The Whale Song], Vít Rozkovec – šakuhači

Michal Sýkora – sound design

Koncert se koná ve spolupráci s International Shakuhachi Festival Prague.

FLÉTNA ŠAKUHAČI

... se postupně vyvinula z bambusové flétny, která přišla do Japonska v 7. století z Číny.

Šaku = délková míra, hači = osm

Název flétny popisuje její délku 1,8 šaku [54,5 cm].

Zlatý věk šakuhači přichází s rozšířením zen-buddhistické sekty Fuke v období Edo [1603–1868]. Potulní „mniši nicoty“ [černé oblečení, přes hlavu proutěný koš tengai] flétnu používali k meditaci dechem [suizen]. Za mnichy se ale často vydávali špehové nebo uprchlíci před zákonem, což bylo v roce 1871 důvodem pro rozpuštění sekty, na několik let dokonce následoval zákaz hry na šakuhači. Od jeho zrušení je šakuhači již „jen“ hudebním nástrojem. Jeho popularita ve světě stále roste, objevuje se v mnoha hudebních žánrech.

Šakuhači se vyrábí ze spodní části bambusu madake, z něhož se oseká prstenec kořínků. Dnes ale existují i verze z plastu nebo jiných dřevin. Původní model „1,8“ má pět dírek a rozsah dvě a půl oktávy, ovšem špičkoví hráči dokážou zahrát i výš. Dnes se také vyrábějí i delší flétny, často na míru. Do flétny se fouká podobně jako na lahev, ale přes ostrou hranu. Jednoho tónu lze dosáhnout mnoha různými způsoby při jemnějších nebo výrazných barevných rozdílech, a v tom spočívá kouzlo tohoto nástroje.

Misato Mochizuki [*1969] pochází z Tokia, řadu let ale žila v Paříži, kam přesídlila kvůli studiu. Vedle klasické skladby se věnovala elektronické hudbě na institutu IRCAM pod vedením spektralisty Tristana Muraille. Za své skladby získala řadu cen v Japonsku i v Evropě, hraje je ansámbl specializovaný na současnou hudbu i významné symfonické orchestry, uvádějí je velké festivaly. V hudbě kombinuje východní i západní prvky, inspiruje ji mimo jiné i biologie, genetika, principy fotografie nebo téma člověk a vesmír. Je aktivní jako pedagog, od roku 2007 vyučuje na Meiji Gakuin University v Tokiju, získala pozvání také od slavných letních skladatelských kurzů v Darmstadtu a v Royaumontu, od Amsterdamské konzervatoře, Columbia University v New Yorku ad. Pravidelně píše o kultuře a hudbě, výběr z jejích sloupků pro nejčtenější japonské deníky Nihon Keizai Shimbun a Yomiuri Shimbun vyšel v roce 2019 i knižně.

www.misato-mochizuki.com

Chiméra je v řecké mytologii bájným zvířetem s hlavou lva, tělem berana a hadím ocasem. V biologii jde o výtvar genetických manipulací v laboratoři, který má současně vlastnosti dvou i více druhů. Dokud není ustaven imunitní systém a neprojevuje se odmítavá reakce, chiméra přežívá. Obranné imunitní mechanismy ale signalizují buňkám v organismu přítomnost cizího tělesa a ty pak mají několik možností reakce – zůstat pasivní, bojovat nebo zvolit smrt... To s sebou následně nese buď vytvoření protilátek, nebo nemoc a smrt celého organismu. Tyto postupy inspirovaly moji skladbu – nejprve uvedení cizího prvku, rozšíření informace, tvorba protilátek a boj. Chiméra se hodně inspirovala i stylem techno – je v ní přítomna neustálá pulzace. A stejně jako techno pracuje s elektronickými filtry, já jsem se pokusila přenést zvukové manipulace do práce s tradičními hudebními nástroji. Chiméra je tak vlastně „akustickým technem“.

Skladbu **Wise Water** inspirovala kniha Voda má odpovědi od Masaru Emoto, který tvrdil, že voda má schopnost zpracovávat vibrace z okolí nebo dokonce reagovat na sílu myšlenky a slova... Voda tak získává „paměť“ a následná krystalizace do podoby vločky umožňuje zviditelnit informace, které voda obsahuje – jde tak o vizuální podobu její paměti. Misato Mochizuki v této kompozici záměrně použila hudební nástroje s vodou – mají usnadnit proudění informací mezi různými nástroji.

Obě díla objednala německá rozhlasová stanice WDR. Chiméru pro festival Wittener Tage für neue Kammermusik [premiéra 7. května 2000], Wise Water pro uvedení ve svém sídle v Kolíně nad Rýnem [premiéra 19. ledna 2003]. Belgický ansámbl Ictus vždy řídil George-Elie Octors. Chiméra získala v roce 2002 cenu publika na festivalu Ars Musica v Bruselu.

Anna Vtípilová [*1997] pochází z Dobříše a hudbě se věnuje od dětství. Začala s houslemi, později přidala zpěv, klavír a elektrickou kytaru. Hudební nástroje a začátky v kapelách jí otevřely cestu k vlastní tvorbě. Začínala převážně s hudbou rockovou, následně studovala na Pražské konzervatoři obor skladba a aranžování populární hudby u Vítězslava Hádla. Během studia na konzervatoři si vyzkoušela různé hudební žánry, filmovou i elektroakustickou hudbu. V současné době studuje skladbu na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze ve třídě Jana Trojana.

The Whale Song [Velrybí píseň] vypráví příběh o truchlících velrybách, o moři, podmořském světě, o životě velryb, který je také bohužel ovlivněn činností člověka. Skladba ukazuje nejen krásné momenty podmořského života. Chci také poukázat na kritickou situaci ohledně masivního lovu [nejen] velryb, na kruté zacházení se zvířaty, a na nesmyslné vraždění.

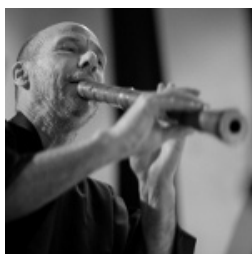
Martin Klusák [*1987] je český skladatel, intermediální umělec, absolvent FAMU a HAMU, v současnosti dokončuje doktorské studium na HAMU v oboru skladba, umělecky i badatelsky se věnuje průnikům hudební a filmové tradice. Jeho tvorba má široké rozpětí od kompozice a zvukového designu pro film, televizi a rozhlas až po autorské hudební a intermediální projekty, které mnohdy překračují hranice hudby a zvukového umění a dotýkají se i jiných uměleckých oborů. Od roku 2019 působí jako hudební dramaturg a producent v Českém rozhlase. Kwaidan je jeho sedmou kompozicí pro Orchestr BERG.

www.martinklusak.cz

Inscenovaná kompozice **Kwaidan** od začátku vznikala v dialogu s režisérkou Viktorií Vášovou a je výsledkem společných úvah nad stejnojmennou sbírkou duchařských příběhů japonského folklóru, kterou v roce 1904 sepsal Lafcadio Hearn. Vznikla tak volná reflexe těchto příběhů, zejména povídky Rokurokubi*.

*] Samuraj, který se rozhodl opustit své postavení, aby se stal potulným mnichem, potkává na svých cestách zlé duchy Rokurokubi. Ti ve dne vypadají jako přátelští lidé, v noci však jejich hlavy oddělené od těla poletují krajinou a stávají se z nich nebezpeční démoni. Mnichovi se podaří zlé síly přemoci a vyslouží si tím uznání veřejnosti.

Převzaty jsou ale jen motivy a náznaky situací, které daly základ zvukovým atmosférickým obrazům. Jejich nelineární řetězení umožňuje každému posluchači objevit svůj vlastní strašidelný příběh, průchod nebezpečnou krajinou, ponor do vody, zlý sen nebo naopak vítězství a slávu. Skladbu rámuje citace nejstarších tradičních skladeb Honkyoku pro flétnu šakuhači – Mukaiji Reibo (volně přeloženo „zvon mlžného oceánu“) a Kokû Reibo („zvon prázdné oblohy“), které zde zastupují funkci vyprávění potulného mnicha. Zkreslená a rozvedená je též citace známé skladby Etenraku z tradice Gagaku – hudby japonského císařského dvora. Skladbu ovlivnily také některé části filmu *Sny Akiry* Kurosawy.

John Kaizan Neptune [*1951] se narodil v Kalifornii, ale již téměř 40 let žije v Japonsku. Na šakuhači začal hrát při studiu etnomuzikologie na Havaji, pokračoval pak intenzivním studiem v japonském Kjótu. V roce 1977 získal mistrovské osvědčení školy Tozan a bylo mu uděleno čestné jméno Kaizan [Mořská hora]. Do hry na šakuhači přináší velmi originální a dynamický zvuk, je známý především fúzemi japonské tradiční hudby například se současným jazzem. Nahrál více než dvě desítky desek, jedna z nich [Bamboo] získala cenu za nahrávku roku od agentury pro kulturu japonského Ministerstva pro vzdělávání. Vystoupil na koncertech v Evropě, Austrálii, Severní Americe i v Asii. Sám také flétny šakuhači a další bambusové nástroje ve své dílně na japonském venkově vyrábí.

www.jneptune.com

Roman Zotov-Mikshin [*1990] se narodil ve městě Tula jižně od Moskvy. Do Prahy přijel studovat ekonomii na Vysoké škole ekonomické, kde získal titul bakaláře. Poté vystudoval taneční Konzervatoř Duncan Centre, kde od roku 2018 učí improvizaci, kompozici a další s tancem související předměty. Spolupracoval s mnoha tvůrci v oblasti současného tance a fyzického divadla [Petr Boháč, Miřenka Čechová, Nadar Rosano, Sue Schroeder, Maxim Diděnko, Lenka Flory ad.]. Je spoluzakladatelem umělecké skupiny Ferst Dadler. V roce 2015 získal Cenu Jarmily Jeřábkové, udělované v soutěži mladých choreografů a tanečníků ze střední a východní Evropy. S Orchestrem BERG se setkal jako člen Spitfire Company v roce 2016 díky představení *Constellations I. – Before I Say Yes*.

Viktorie Vášová [*1991] absolvovala obor režie na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU v roce 2019. Díky předchozímu studiu na Matematicko-fyzikální fakultě UK se často inspiruje a zabývá vědeckými a pro divadlo méně běžnými tématy. Oba obory studovala chvíli i paralelně a vždy je vnímala jako dva způsoby myšlení spíše než dvě možnosti kariérní volby. Toto propojení odlišného uvažování se promítá i do její tvorby, které se poprvé výrazně otisklo do autorského představení ADA. Dále vytvořila například inscenace *49barů* a *Medulla* [DISK], *Hopi-land* [Alfred ve dvoře] nebo *Rozkoše na kraji země* [Eliadova knihovna Divadla Na zábradlí], pro Naivní divadlo Liberec chystá představení pro děti *Dodo*. Je spoluzakladatelkou tvůrčí skupiny *8lidí*, která se zabývá společenskými tématy nebo performativními akcemi ve veřejném prostoru.

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchestr BERG je špičkové české těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Je průkopníkem uvádění současné hudby mimo tradiční sály – od roku 2005 vystoupil v celé řadě industriálních objektů i v rozestavěné stanici pražského metra. Specializuje se na uvádění současné hudby a podporu českých skladatelů především mladé generace. Za dobu své existence objednal a ve světové premiéře uvedl téměř dvě stovky nových děl. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchestr BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Centrum současného umění DOX, Divadlo Archa, Národní divadlo, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se také edukativním aktivitám pro všechny věkové kategorie. V roce 2020 měl oslavit 20. sezónu. Je čerstvým držitelem prestižní ceny Prix Italia 2021 za projekt Hudba k siréně.

www.berg.cz

International Shakuhachi Festival Prague 2021

13. ročník festivalu soudobé vážné a tradiční hudby inspirované bambusovou flétnou šakuhači pořádá spolek NEIRO Association for Expanding Arts z.s. druhý týden v září 2021. Jedná se o nejvýznamnější akci svého druhu v Evropě pořádanou jednou za dva roky. Tradiční hudba flétny šakuhači inspirovala některé z významných skladatelů 20. století, jakými jsou například Henry Cowell, John Cage, Péter Eötvös nebo Toru Takemitsu, a nadále ovlivňuje současné skladatele. Internationa Shakuhachi Festival Prague tento oboustranně prospěšný vztah mezi japonskou tradicí a soudobou hudbou rozvíjí a dále naplňuje. Na základě minulých úspěšných ročníků se akce prosadila jako prestižní událost s celosvětovým dopadem. Festival pravidelně přivádí do Prahy významné umělce ze světa, kteří zde spolupracují s domácími skladateli, orchestry, hudebníky a dalšími umělci.

www.isfp.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ AKCI SEZÓNY!

LØP, LOKK OG LINJER | ... norská tradice v novém pondělí 11. října 2021 v 19:30, DOX+

Lasse Thoresen – Løp, lokk og linjer (česká premiéra)

Berit Opheim – zpěv

Orchestr BERG & Peter Vrábel – dirigent

Celovečerní dílo s tajemným názvem Løp, lokk og linjer [løp, lok o linjír] je plné norské lidové hudby, mytologie a zachycuje i soužití člověka s přírodou. Vzniklo pro **unikátní norskou zpěvačku Berit Opheim**, která má hluboké zázemí v lidové hudbě, ale intenzivně se věnovala i hudbě středověku, improvizaci nebo hudbě současnosti.

ORCHESTR BERG ZÍSKAL PRESTIŽNÍ CENU PRIX ITALIA ZA HUDBU K SIRÉNĚ!

Překvapení a ohromná radost – tak by se daly jednoduše vyjádřit pocity ze zprávy, že Orchester BERG získal významnou cenu Prix Italia za dvouletý projekt Hudba k siréně. Díky spolupráci s Českým rozhlasem Vltava se nová hudba dostala k posluchačům v přímém přenosu v unikátním poledním čase. Tento výjimečný projekt reprezentoval

Českou republiku na řadě rozhlasových festivalů a z toho pravděpodobně nejvýznamnějšího si v červnu odnesl cenu za oblast hudby!

„Fantastický projekt!“ [Alan Davey, BBC]

„Skvělý projekt! Myslím, že opravdu využívá potenciál hudby spojovat lidi! Velmi inspirující. Díky!“ [Doris Bleich, SWR]

A NĚCO NAVÍC!

Chcete s námi dvacátou sezónou oslavit intenzivněji?

Nebo nám prostě jen dát dárek?

Staňte se členy KLUBERGU!

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchester BERG stane také o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Roční členství vyjde na 1 476 Kč, pro dva je to 2 808 Kč. Nebo nám můžete každý měsíc posílat 123 Kč / 234 Kč.

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu tří stokorun, činí příspěvek z grantů a dotací na každou z nich obvykle 600 – 700 Kč?

přípitek členům KLUBERGU po představení M IS FOR...

Eva Kesslová [Orchester BERG], choreograf Jiří Kylián a patronka KLUBERGU Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGU!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGU chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGU je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou]

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Více informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTEŘÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: Věra Babišová, Martina Bahbouhová, Radvan Bahbouh, Jarmila a Pavel Baudišovi, Soňa Červená, Jan a Zora Činčerovi, Petr Doležal, PGK, Světlana Jägerová, Ondřej Jäger, Jakub Koutník, Tibor Lopusan, Kristián Suda, Tomáš Svatoň, Eva a Ivan Špírkovi, Helena a Martin Vágnerovi

KLUBERG [klub dárců Orchestru BERG]

Martina & Radvan Bahbouhovi, Eva Bendová, Petr Beneš, Soňa Červená, Nevelina Dodovová, Hana Dvořáková, Václav Eis, Běla Hátlová, Anna a Petr Hejlovi, Lucie Chrápavá, Drahoslava Krnáčová, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Lukešová, Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Mahulena Nešlehová, Jáchym Novotný, Iva Riley, Ivan Studený, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Ondřej Svoboda, Šárka Svobodová, Tomáš Šenberger, Vladimíra Šefranka, Eva & Ivan Špírkovi, Milan Štěřba, Danilo Tuzar, Yvona Vágnerová, Vladislava & Martin Valchářovi, Jan Vít, Dušan Vymětal, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Ondřej Holas, Pavel Hons, Veronika Jaklová, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Šimon Urban, Michaela Volfová a David Zábanský ...

PODPOŘILI

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Partnerství OSA, Praha 1
Hlavní město Praha přispělo na aktivity Orchestru BERG v roce 2021 částkou 360 000 Kč.

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Český rozhlas, HISvoice, Harmonie

Děkujeme kreativní agentuře Brainz.cz za vizuální styl.

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Michala Rusaňuková [Vtípilová], Vojtěch Brtnický [Zotov], Sára Foitová [Vášová], Karel Šuster [Neptune, Vrábel], Pavel Hejný [BERG]